
GREEN DEAL

Työkonealan
green deal -sopimus

1

OSAPUOLET

Tämän sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta ympäristöministeriö (myöhemmin ministeriö) ja elinkeinoelämän puolesta Teknisen Kaupan Liitto ry (myöhemmin yhdistys). Yksittäinen yritys voi liittyä tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen sopimuksen kohdassa 5 esitetyllä tavalla ja sitoutumalla vähintään kolmeen kyseisessä kohdassa esitettyyn toimenpiteeseen.

2

LÄHTÖKOHDAT JA MÄÄRITELMÄT

Työkoneet muodostavat laajan ja monimuotoisen joukon erilaisia koneita, jotka on suunniteltu tietynlaisiin työsovelluksiin. Kaikkien työkoneiden aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen yhteenlaskettu osuus Suomen päästökaupan ulkopuolisten sektorien eli ns. taakanjakosektorin päästöistä oli vuonna 2017 noin 8 %.

Keskkipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU) asetetaan Suomen kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite taakanjakosektorille vuodelle 2030 ja määritellään, millä toimilla tavoitteen saavuttaminen voidaan varmistaa. Suunnitelmassa on asetettu päästövähennystavoitteita myös työkonesektorille ja tunnistettu toimenpiteitä, joiden avulla asetetut päästövähennykset voidaan saavuttaa. Suunnitelman toimenpiteillä pyritään kasvattamaan energiatehokkaiden ja vähäpäästöisten työkoneiden osuutta ja edistetään siirtymistä vaihtoehtoihin käyttövoimiin tai polttoaineisiin. Työkonealan green deal -sopimuksen solmiminen tukee näitä edellä mainittuja pyrkimyksiä ja auttaa siten Suomea saavuttamaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteensa.

Sopimus koskee koko työkonealaa, mutta painottaa erityisesti tiettyjä konkreettisia työkone-tyyppejä asettamalla niille määrälliset sähköistämistavoitteet, joiden saavuttamisen kehitystä pystytään seuraamaan tarkasti. Valintaperusteena sopimukseen sisällytetyille työkone-tyypeille käytettiin päästöjen osuuden merkittävyyttä työkoneiden kokonaispäästöistä, teknistä mahdollisuutta siirtyä vaihtoehtoihin käyttövoimiin sekä alan toimijoiden aktiivisuutta. Sopimusta on mahdollista laajentaa koskemaan myöhemmin uusia työkone-tyyppejä.

Sopimuksessa erikseen seurattavia työkone-tyyppejä ovat vastapainotrukit, pyöräkuormaajat ja nostimet. Kyseisissä työkone-tyypeissä täyssähkökäyttöisten työkoneiden osuus toimitetuista työkoneista vuonna 2018 oli vastapainotrukkien osalta 61 % ja pyöräkuormaajien osalta alle 1 %. Täyssähkökäyttöisten nostinten osuus konevuokrausalan vuokratilustossa oli kesäkuussa 2019 noin 72 %. Luvut perustuvat yhdistyksen toimittamiin jäsenistöltään keräämiin tietoihin ja ne edustavat noin 80 % Suomen markkinasta (katso liite 1).

Sopimuksessa tarkoitetaan:

- *työkoneilla* yleisesti teollisuuden, rakentamisen, kaupan, palveluiden, julkisen sektorin, maaja metsätalouden sekä kotitalouksien työkoneita;
- *täyssähkökäyttöisellä työkoneella* työkoneita, jonka ainoana voimanlähteenä toimii sähkömoottori;
- *vähäpäästöisellä työkoneella* työkoneita, joka vaihtoehtoisten käyttövoimien tai muiden kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ratkaisujen johdosta tuottaa tavanomaisella tekniikalla varustettua työkoneita vähemmän päästöjä;

- *vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivilla työkoneilla* sähköllä, kaasulla tai vedyllä kokonaan tai osittain toimivia työkoneita
- *toimitetulla työkoneella* asiakkaalle toimitettua ja laskutettua käyttövalmista työkonetta;
- *työkonetyypillä* tietynlaista työkonetta, esimerkiksi nostimet tai vastapainotrukit;
- *vastapainotrukilla* taakan siirtämiseen ja nostamiseen tarkoitettua ajettavaa työkonetta (vastapainotrukki on yleisin käytössä oleva trukkityyppi; käytetään pääasiassa logistiikassa);
- *nostimella* konekäyttöistä, liikkuvaa laitetta, joka on tarkoitettu henkilöiden tai muun taakan nostamiseen korkealla tehtävää työtä varten (käytetään pääasiassa rakennusalalla);
- *pyöräkuormaajalla* nelipyöräistä maan tai muun irtonaisen aineksen kuljetukseen ja kuormaukseen tarkoitettua työkonetta (käytetään pääasiassa maanrakennusalalla);
- *koulutuskokonaisuudella* sopimuksen solmimisen jälkeen ministeriön ja yhdistyksen yhteistyönä laadittavaa työkoneiden vastuulliseen käyttöön ohjaavaa koulutusmateriaalia ja -konseptia. YM osallistuu koulutuskokonaisuuden suunnittelun rahoittamiseen.
- *sitoumuksella* yksittäisen yrityksen sitoutumista tämän sopimuksen mukaisten tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyjen yrityksiä koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sitoumus tehdään sitoumus2050.fi-sivustolla. Tällä sopimuksella ja siihen tehdyillä sitoumuksilla osapuolet ja toimijat sitoutuvat omalta osaltaan edistämään yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden toteutumista. Yhteiskuntasitoumus on Suomen kestävän kehityksen toimikunnan tulkinta siitä, mitä kestävä kehitys tarkoittaa. Siinä sovitaan toimintatavoista ja tavoitteista, joilla julkishallinto yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää kestävä kehitystä.

3

SOPIMUKSEN TAVOITTEET

Sopimuksen tavoitteena on vähentää työkoneiden aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä lisäämällä täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden tarjontaa, kannustamalla niiden nykyistä laajempaan hyödyntämiseen ja tukemalla uusin ratkaisuin tai muilla tavoin työkoneiden aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen vähentämistoimenpiteitä.

Sopimuksella pyritään:

- edistämään täyssähkökäyttöisten vastapainotrukkien yleistymistä siten, että niiden osuus vuosittain toimitetuista vastapainotrukeista kasvaa vähintään 65 prosenttiin vuoden 2022 loppuun mennessä ja vähintään 70 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten nostinten yleistymistä siten, että niiden osuus vuokraalustosta kasvaa vähintään 80 prosenttiin vuoden 2022 loppuun mennessä ja vähintään 90 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten pyöräkuormaajien yleistymistä siten, että niiden osuus vuosittain toimitetuista pyöräkuormaajista kasvaa vähintään 5 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä; ja
- kannustamaan vähentämään työkoneiden aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä muilla sopimukseen sisältyvillä toimenpiteillä (esimerkiksi osaamisen kehittäminen asiakastoimialoilla).

Seurattavien työkonetyyppien lisäksi Suomessa on käytössä myös muita päästöjen kannalta merkittäviä työkonetyyppejä, muun muassa kaivinkoneet ja voimakoneet, joille ei ole vielä sopimuksessa asetettu määrällisiä sähköistämistavoitteita. Tekniikan kehittyessä ja täyssähköisten työkoneiden vaihtoehtojen lisääntyessä on mahdollista päivittää määrällisiä ja muita tavoitteita muun muassa kohdassa 4.1 kuvatun kartoituksen tulosten pohjalta myös muille kuin nyt sopimuksessa erikseen mainituille työkonetyypeille.

Tavoitearvoja voidaan sopimuskauden aikana sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä päivittää, mikäli tekninen kehitys tai päästöjen vähentämistä koskevat tavoitteiden muutokset edellyttävät tavoitteiden uudelleen määrittelyä.

Lisäksi sopimuksessa sovitaan valtion ja muiden toimijoiden vapaaehtoisista toimenpiteistä, jotka tähtäävät sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

4

ALLEKIRJOITTAJAOSAPUOLTEN VELVOITTEET

4.1 Yhdistys

Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistys:

- kannustaa ja opastaa jäsenyrityksiään liittymään sopimukseen;
- tuottaa julkisille hankintaorganisaatioille sekä muille työkoneita käyttäville tahoille suunnattua viestintää esimerkiksi tarjolla olevista täyssähkökäyttöisistä ja muista vähäpäästöisistä työkoneista ja niihin liittyvistä mahdollisuuksista;
- tuottaa mahdollisuuksien mukaan päästölaskennan tukimateriaaleja ja ohjeistusta, joiden avulla yritykset voivat esittää asiakkailleen tietoa työkoneiden energiatehokkuudesta ja päästöistä;
- jäsenistönsä edustajana edistää yritysten ja kuntien välistä yhteistyötä liittyen työkoneiden aiheuttamien päästöjen vähentämiseen julkisissa hankinnoissa osana sopimuksen teemoja koskevia ministeriön julkisiin hankintoihin liittyviä toimenpiteitä;
- koordinoi ministeriön toimeksiannosta sopimuksen tavoitteita edistävän koulutuskokonaisuuden suunnittelua, valmistelua ja toteutusta yhdessä ministeriön kanssa;
- kartoittaa vuosittain markkinoiden tarjonnan kehittymistä täyssähköisissä ja muissa vähäpäästöisissä työkonetyypeissä, jotta voidaan arvioida mahdollisuudet uusien työkonetyyppien sisällyttämiseksi sopimuksen määrällisiin tavoitteisiin sekä tarve asetettujen tavoitteiden päivittämiselle pitäen samalla sopimuksen johtoryhmän ajan tasalla kansainvälisen kehityksen osalta;
- osallistuu aktiivisesti kansallisen työkoneiden päästöjen laskentamallin kehittämiseen;
- raportoi tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista, sekä toimialakohtaisista tuloksista ministeriölle kohdassa 6 sovitulla tavalla; ja
- osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen ministeriön kanssa.

4.2 Ministeriö

Tavoitteiden saavuttamiseksi ministeriö toimialansa puitteissa sekä käytettävissään olevin keinoin ja resurssein:

- selvittää ja edistää erilaisia työkoneiden päästöjen vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä;
- toimii sopimuksen tavoitteita edistävän koulutuskokonaisuuden pääasiallisena rahoittajana sekä koordinoi erillisen toimeksiannon kautta yhdessä yhdistyksen kanssa koulutuskokonaisuuden valmistelua, suunnittelua ja toteutusta;
- edistää työkoneisiin liittyvien ympäristö- ja muiden sopimuksen tavoitteita tukevien kriteerien huomioonottamista julkisissa hankinnoissa (osana ministeriön julkisiin hankintoihin liittyviä toimenpiteitä)

- edistää julkisiin hankintoihin liittyvää yhteistyötä kuntien ja yritysten välillä uusien toimintamallien ja ratkaisuvaihtoehtojen tunnistamiseksi ja käyttöön ottamiseksi (osana ministeriön julkisiin hankintoihin liittyviä toimenpiteitä);
- kartoittaa työkoneiden päästöjä vähentävien varusteiden käytön valvonnan nykytilaa ja tehostamismahdollisuuksia;
- vahvistaa työkoneiden päästöihin liittyvää tietopohjaa rahoittamalla ja vastaamalla kansallisen työkoneiden päästöjen laskentamallin kehittämistä laajassa yhteistyössä eri tahojen kanssa
- selvittää uusia kannustavia toimintatapoja täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden käytön edistämiseksi;
- sitoutuu seuraamaan sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja laatimaan yhteenvedot sopimusosapuolten ja sopimukseen sitoumuksella sitoutuneiden yritysten toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista sopimuksen kohdassa 6 sovitulla tavalla; ja
- arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiselle, päättää tarvittaessa sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä, sekä osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen yhdistyksen kanssa.

Koulutuskokonaisuuden valmistelu käynnistetään heti sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

5

YRITYSTEN LIITTYMINEN SOPIMUKSEEN

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yksittäiset yritykset voivat sitoutua sopimuksen mukaisen tavoitteiden edistämiseen ja vähintään kolmeen sopimuksessa esitettyyn yrityksiä koskevaan toimenpiteeseen tekemällä erillisen sitoumuksen sitoumus2050.fi-sivustolla. Sivustolla on ohjeistettu tarkemmin, miten sitoumus tehdään ja mitä sitoumuksen tekijöiltä veloitetaan. Ministeriö hyväksyy erikseen tehdyt sitoumukset.

Mikä tahansa työkonealan yritys voi liittyä sopimukseen edellyttäen, että sitoumus täyttää green deal -sitoumuksille asetetut vaatimukset.

Kukin yritys määrittelee sitoumuksessaan omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan yrityksen toimialan ja oman toiminnan luonteen perusteella. Edistääkseen edellä kohdassa 3 kuvattujen tavoitteiden ja pyrkimysten saavuttamista yritykset toteuttavat seuraavista asiakokonaisuuksista (toimenpiteistä) yhteensä vähintään *kolme toimenpidettä*, jotka liittyvät yrityksen toimintaan:

Seuraavista toimenpiteistä valitaan vähintään kaksi:

- asettaa kunnianhimoiset määrälliset tavoitteet täyssähkökäyttöisten työkoneiden osuudelle työkoneityypeittäin ja seuraa tavoitteiden saavuttamista;
- tarjoaa asiakkailleen vaihtoehtona täyssähkökäyttöisiä tai muita vähäpäästöisiä työkoneita aina kun niitä on saatavilla;
- tuottaa ja jakaa asiakkailleen tietoa työkoneiden energiatehokkuudesta ja päästöistä esimerkiksi sisällyttämällä energiatehokkuus- ja päästötietoja sekä eri käyttövoimien päästövertailun tekemiinsä tarjouksiin;

Seuraavista toimenpiteistä valitaan lisäksi vähintään se määrä, jolla kolmen toimenpiteen minimikriteeri täyttyy:

- järjestää asiakkailleen sopimuksen puitteissa laaditun koulutuskokonaisuuden mukaista koulutusta;
- antaa asiakkailleen tietoa biopolttoaineiden käyttömahdollisuuksista työkoneissa;
- edistää työkoneiden latauspisteiden yleistymistä käytettävissään olevin keinoin (esimerkiksi tarjoamalla asiaan liittyvää ohjeistusta ja tietoa); tai
- osallistuu kiertotaloutta edistävän tiedon jakamiseen (esimerkiksi tarve käyttöasteiden nostamiselle sekä osien uudelleenkäytölle).

Mikäli yrityksen tarjonnassa ei ole varsinaisia työkoneita, vaan se tarjoaa pelkkiä hiilidioksidipäästöjä vähentäviä ratkaisuja, voi yritys valita sitouukseensa kolme toimenpidettä kaikista tarjolla olevista toimenpiteistä.

Lisäksi yritykset voivat toteuttaa muita toimenpiteitä täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden käytön edistämiseksi ja työkoneiden päästöjen vähentämiseksi.

6

RAPORTOINTI

Sopimuksen johtoryhmä seuraa vuosittain:

- täyssähkökäyttöisten vastapainotrukkien osuutta toimitetuista vastapainotrukeista;
- täyssähkökäyttöisten nostinten osuutta nostinten vuokratilustoissa;
- täyssähkökäyttöisten pyöräkuormaajien osuutta toimitetuista pyöräkuormaajista; ja
- ministeriön, yhdistyksen ja sitoumuksen tehneiden yritysten tekemiä toimenpiteitä, sekä niiden edistymistä ja vaikuttavuutta.

Yhdistys vastaa edellä mainittujen määrällisten osuuksien raportoinnista ministeriölle, sekä näiden tietojen oikeellisuudesta. Yhdistyksen ministeriölle toimittama tieto koostuu yhdistyksen jäsenistöltään keräämistä tiedoista ja kattaa nykytilanteessa sopimuksessa erikseen seurattavien työkonetyyppien osalta yli 80 % Suomen markkinasta.

Yhdistys raportoi tekemistään toimenpiteistä vuosittain suoraan ministeriölle. Raportoinnista tulee ilmetä sen toteuttamat toimenpiteet kuvauksineen ja arvio toimien vaikuttavuudesta. Mahdollisuuksien mukaan toimien laajuudesta ja vaikuttavuudesta raportoidaan kvantitatiivisten mittarien avulla.

Sitoumuksen tehneet yritykset raportoivat tekemistään toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista kalenterivuositain sitoumus2050.fi-sivustolla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Ministeriö koostaa yritysten sitoumus2050.fi-sivustolla raportoimista toimenpiteistä ja tuloksista sekä sopimusosapuolten tekemistä toimenpiteistä ja toimialatasoisista tuloksista vuosittaisen yhteenvedon johtoryhmän hyödynnettäväksi.

Lisäksi ministeriö laatii viimeistään kolmen (3) vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä kokonaisvaltaisen arvioinnin sopimuksessa mainittujen toimenpiteiden vaikutuksista ja tehokkuudesta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tämän arvioinnin jälkeen sopimuksen kokonaisvaltaisen arviointi tehdään aina tarvittaessa. Kokonaisvaltaisen sopimuksen vaikutusten ja tehokkuuden arvioinnin tulokset julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla.

Jos kokonaisvaltaiset arvioinnit osoittavat, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tarpeeksi tehokkaita sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, arvioi ministeriö tarvetta sopimusta täydentäville toimenpiteille tai mahdollisesti muille tarkoituksenmukaisille ohjauskeinoille. Mikäli ministeriön harkinnan perusteella on sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä mahdollista saavuttaa sopimukselle asetetut tavoitteet, päättää ministeriö sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä. Johtoryhmä suunnittelee lisätoimenpiteet ja päättää sopimuksen päivittämisestä. Sopimusta päivitetään tarpeellisiksi katsottujen sopimusta täydentävien lisätoimenpiteiden sisällyttämiseksi sopimukseen. Mikäli ministeriön harkinnan perusteella sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai sopimuksen lisäksi tarvitaan muita tarkoituksenmukaisia ohjauskeinoja, ministeriö harkitsee ja päättää tarpeen mukaan muiden tarkoituksenmukaisten ohjauskeinojen suunnittelun käynnistämisestä ja mahdollisesta käyttöön otosta.

7

JOHTORYHMÄ

Sopimuksen toteuttamista seuraamaan asetetaan johtoryhmä, joka koostuu sopimusosapuolten edustajista. Tarvittaessa ja sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä voidaan johtoryhmää täydentää myös muilla jäsenillä. Johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa käsittelemään muun muassa edellisen kalenterivuoden aikana tehtyjä toimenpiteitä ja saavutettuja tuloksia. Tämän lisäksi johtoryhmä kokoontuu aina tarvittaessa. Johtoryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii ministeriö, jollei toisin erikseen sovita.

Johtoryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä osallistua sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden kehittämiseen. Muun muassa ministeriön laatimia edellä kohdassa 6 kuvattuja yhteenvetoja sekä yhdistyksen laatimia edellä kohdassa 4.1 kuvattuja kartoituksia hyödynnetään arvioitaessa mahdolliset tarpeet sopimuksen tavoitteiden ja mahdollisten lisätoimenpiteiden päivittämiseksi sopimukseen. Johtoryhmä päättää sopimuksen sisällön päivittämisestä.

8

SOPIMUKSEN KESTO, IRTISANOMINEN, SOPIMUKSESTA IRTAUTUMINEN SEKÄ SOPIMUKSESTA EROTTAMINEN

Sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu, ja on voimassa vuoden 2025 loppuun asti.

Tämän sopimuksen osapuolet ja sitoumuksen tehneet yritykset pyrkivät toimimaan siten, että sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat.

Jos tämä sopimus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten kanssa, on etusija annettava laille, säännökselle tai määräykselle. Tämä sopimus ei estä ministeriötä/valtioneuvostoa valmistelemasta sääntelyä tai ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen, jos 1) toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna olennaisesti ja tavalla, jota sopimusosa-

puolet eivät ole voineet kohtuudella ennakoida, 2) tehdyn kokonaisvaltaisen arvioinnin ja ministeriön sen perusteella tekemän arvion mukaan sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai 3) kokonaisvaltaisen arvioinnin jälkeen käynnistetyssä sopimuksen täydentämisessä ei ministeriön harkinnan perusteella saada täydennettyä sopimusta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeeksi tehokkaila lisätoimenpiteillä. Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen myös, jos sopimuksen allekirjoittamisesta kohtuulliseksi katsotun ajan päästä sitoumuksen tehneet yritykset eivät kata niin merkittävää osaa markkinoista, että sen voitaisiin katsoa edustavan koko toimialaa.

Yhdistys tai yritys voi irtisanoutua sopimuksesta tai sitoumuksesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriölle. Mikäli yhdistys irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen irtisanoutumisen ajankohtaan.

Ministeriö voi erottaa yhdistyksen sopimuksesta tai yrityksen sitoumuksesta, jos yhdistys tai yritys ei toteuta niitä velvoitteita, joihin se on sitoutunut. Erottamisperusteena ovat toistuvat laiminlyönnit sopimuksen tai sitoumuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanossa tai niiden raportoinnissa. Havaittuaan sopimus- tai sitoumusveloitteen laiminlyönnin ministeriö lähettää yhdistykselle tai yritykselle huomautuksen. Jos yhdistys tai yritys ei sille annetussa kohtuullisessa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, voi ministeriö päättää yhdistyksen tai yrityksen erottamisesta. Mikäli yhdistys erotetaan sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen erottamisen ajankohtaan.

Tämä sopimus ja sitoumukset ovat oikeudelliselta luonteeltaan sen kaltaisia, **ettei niiden velvoitteiden laiminlyönti aiheuta yhdistyksen tai yrityksen sopimuksesta tai sitoumuksesta erottamisen lisäksi muita seuraamuksia.**

Tämä sopimus laaditaan yhtenä kappaleena, joka säilytetään ministeriössä. Yhdistykselle toimitetaan jäljennös allekirjoitetusta sopimuksesta.

Allekirjoitettu sopimus julkaistaan sitoumus2050.fi-sivustolla.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 15. päivänä lokakuuta 2019

Krista Mikkonen
Ympäristö- ja ilmastoministeri
Ympäristöministeriö

Markku Uitto
Toimitusjohtaja
Teknisen Kaupan Liitto ry